

Sygn. akt III APz 39/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Marek Procek
Sędziowie :	SSA Zbigniew Gwizdak
	SSA Marek Żurecki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych w likwidacji
w L.

przeciwko Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w K. oraz Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W.

o ustalenie

w związku z zażaleniem pozwanego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W.

na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy w Katowicach
zawarte w wyroku tego Sądu z dnia 10 lutego 2014r., sygn. akt IX P 113/13
w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

postanawia: odrzucić zażalenie.

/-/ SSA Z. Gwizdak /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III APz 39/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2014 roku o sygn. akt IX P 113/13 Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w Katowicach w punkcie 1 oddalił powództwo Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych w likwidacji w L. przeciwko Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w K. oraz Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. o ustalenie. W punkcie 2 tegoż wyroku zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego B. Ł. kwotę 3.600 zł wraz z 23 % podatkiem od usług i towarów VAT w kwocie 828 zł, łącznie kwotę 4.428 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy, odnosząc się do rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, wskazał, że orzekł na podstawie § 15 w zw. z § 2 ust. 3 oraz w zw. z § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 t.j.).

Zażaleniem z dnia 12 marca 2014 roku pozwany Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach zawarte w punkcie 2 powyższego wyroku tego Sądu.

Jednocześnie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie także kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego oraz obciążenie powoda kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa prawnego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że Sąd Okręgowy zasądził wyłącznie koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, natomiast nie zasądził kosztów zastępstwa prawnego na rzecz pozwanego. Dalej skarżący podniósł, że pozwany złożył wniosek o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, obejmujących koszty zastępstwa prawnego i był reprezentowany przez radcę prawnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie strony na powyższe postanowienie jest niedopuszczalne.

Na wstępie podkreślić należy, że stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c., regulującego zwrot kosztów procesu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do kosztów tych zalicza się między innymi koszty zastępstwa procesowego strony przez adwokata oraz radcę prawnego w związku z art. 99 k.p.c. Jednakże zwrot kosztów procesu, w tym kosztów radcy prawnego, należy się stronie na zasadach określonych w art. 98 k.p.c. jedynie wówczas, gdy wygrała sprawę. Jeżeli ją przegrała i korzystała z pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, nie otrzyma zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c., a więc nie otrzyma też kosztów związanych z działaniem pełnomocnika z urzędu. W takiej sytuacji powstaje subsydiarny obowiązek Skarbu Państwa wypłacenia pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia

za świadczoną pomoc prawną, o czym stanowi art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz. U. z 2014r., poz. 637 - t.j.) i wydane na jego podstawie przepisy paragrafów 15-17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490 - t.j.).

Świadczenie pomocy prawnej z urzędu jest działaniem dla dobra publicznego, umożliwiającym realizację w postępowaniu cywilnym zasady równości i prawa do sądu. Obowiązek pokrycia tych kosztów spoczywający na Skarbie Państwa ma charakter publicznoprawny i nie jest obowiązkiem pokrycia kosztów procesu w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących tych kosztów. Rozstrzygnięcie sądu w takiej sytuacji o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu nie jest orzeczeniem w przedmiocie kosztów procesu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 21 marca 1989 roku, II CZ 36/89, LEX Nr 1084578; 14 grudnia 2007 roku, III CZ 61/07, nie publ.; 17 listopada 2009 roku, III CZ 53/09, nie publ.; 25 maja 2010 roku, I CZ 29/10, LEX nr 1308015 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009 roku, III CZP 36/09, nie publ., Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, 2012, wyd. 4, str. 487, pod redakcją Tadeusza Erecińskiego).

Na gruncie niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu orzekł wyłącznie w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego stronie powodowej. Skarżący natomiast domaga się zasądzenia również kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego, który był reprezentowany w sprawie przez radcę prawnego i złożył wniosek o ich zasądzenie.

W świetle powyższych rozważań, nie budzi wątpliwości, że Sąd Okręgowy nie orzekł w ogóle w przedmiocie kosztów procesu.

W judykaturze został już rozstrzygnięty problem, kiedy strona może skorzystać ze środka w postaci wniosku o uzupełnienie orzeczenia w przedmiocie kosztów w oparciu o art. 351 § 1-3 k.p.c. oraz kiedy przysługuje jej zażalenie na takie rozstrzygnięcie. Nie budzi wątpliwości stanowisko, że wykładnia prawa procesowego nie może prowadzić do konkluzji, iż od tego samego rozstrzygnięcia przysługują stronie do wyboru dwa środki prawne - wniosek o uzupełnienie lub zażalenie.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zażalenie na orzeczenie o zwrocie kosztów procesu przysługuje stronie także wtedy, gdy sąd uwzględnił tylko część żądanych kosztów i nie oddalił pozostałej reszty (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1972 roku, III PZP 14/72, OSNCP 1972, nr 12, poz. 215, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2012 roku, I CZ 116/12, LEX nr 1232744). Nie przysługuje natomiast stronie ten środek odwoławczy, lecz tylko wniosek o uzupełnienie, jeżeli w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji brak w ogóle rozstrzygnięcia o kosztach, a strona we właściwej formie i w przewidzianym terminie zgłosiła wniosek o przyznanie kosztów. Pogląd ten znajduje podstawę w art. 351

§ 1 k.p.c., który wprost stanowi, że wniosek o uzupełnienie przysługuje, jeżeli sąd nie zamieścił w orzeczeniu dodatkowego rozstrzygnięcia, które według przepisów ustawy powinien zamieścić z urzędu.

W tym stanie rzeczy trzeba przyjąć, że złożenie zażalenia było niedopuszczalne ze względu na brak substratu zaskarżenia (m.in. uzasadnienie wyroku SN z 6 maja 2004 roku, III PK 6/04, OSNP Nr 2/2005, poz. 20, uzasadnienie uchwały SN

z 26 września 2000 roku, III CZP 29/00, OSNC Nr 2/2001, poz. 25, postanowienie SN z 25 stycznia 2001 roku, III CKN 1382/00, OSNC Nr 9/2001, poz. 132). Dodać przy tym wypada, że rozstrzygnięcie o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie stanowi rozstrzygnięcia o kosztach w rozumieniu art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c.,

a w konsekwencji w sytuacji tej nie będzie mieć zastosowania pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 grudnia 1972 roku, zgodnie z którym zażalenie na orzeczenie o kosztach procesu przysługuje także wtedy, gdy sąd I instancji uwzględnił tylko część żądanych kosztów i nie oddalił pozostałej reszty. Faktyczny brak rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu może natomiast być usunięty na podstawie art. 351 § 1 k.p.c.

Nadto zwrócić wypada uwagę, że dopuszczając możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu I instancji, którego przedmiotem jest ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata

lub radcę prawnego ustanowionego z urzędu, należy uściślić, że może być ono wniesione jedynie przez pełnomocnika. Sama strona, reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, jak również strona przeciwna, nie mają interesu prawnego

w zaskarżeniu tego postanowienia, które nie narusza w żaden sposób ich sfery prawnej (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009 roku, III CZP 36/09).

Mając na względzie podniesione wyżej okoliczności oraz opierając się na treści art. 373 k.p.c. w związku z art. 351 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej swego postanowienia.

/-/ SSA Z. Gwizdak /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR